

PRÍHOVOR

Čo sme urobili z Vianoc?

Vážená čitateľka, čitateľ, svoj príhovor chcem začať zo spomienok z jednej návštevy. Bolo obdobie medzi vianočnými a novoročnými sviatkami. Ocitol som sa v kruhu rodiny, ktorá prežívala svoj život so svojimi radostami a starosťami. Táto rodina mala viacero detí. Jedným z nich bol Michal. „Čo ste dostali pod stromček?“. Prišiel rad odpovedať aj na Michala. Bol zjavne zaskočený touto otázkou, a nevedel, akú dať odpoveď, potom z neho „s hanbou“ vyšlo, že dostal pyžamo. Tu niekde som si položil otázku: „Čo sme urobili z Vianoc?“ To, že dostal od Boha dvoch pracovitých, milujúcich rodičov, a to, že čoskoro sa budú sťahovať do nového domu, to preňho nebol dar, ale samozrejmosť.

Každý jeden z nás má svoje túžby, predstavy, ale aj spomienky. Najmä tie spomienky sa prebúdajú práve vtedy, keď človek prežíva niečo, čo už prežil, čo ho naplnilo, zanechalo v ňom hlbokú stopu. Množstvo spomienok v živote človeka sa viaže k sviatkom, ktoré práve prežívame. Mnohí môžu povedať, že priam na jazyku cítia chuť kapustnice, ktorú varila ich mama, počujú vrzgať sneh pod nohami, keď kráčajú na poľnočnú svätú omšu. Toto sú chvíle a zážitky, ktoré si človek nesie vo svojom srdci po celý život. Sú to chvíle plné lásky, porozumenia, vzájomnej blízkosti, chvíle, ktoré sa vynárajú v pamäti človeka práve vtedy, keď mu je ťažko. Sú to chvíle nezabudnuteľné, lebo sú strávené v kruhu blízkych.

Dnešná doba je často taká uponáhľaná, že nechce dovoliť človeku cítiť vôňu, mať na jazyku chuť, počuť vrzganie snehu. Nechce dovoliť človeku dať prežiť chvíle, situácie, ktoré sú navždy pokladom človeka. Vianoce sú často ponúkané ako čas nákupov, upratovania, varenia, darčiekov, ale istotne v tom nespočíva čaro Vianoc.

Čaro Vianoc spočíva v ich základnej myšlienke, ktorú každý rok počujeme v žalme svätej noci: „Dnes sa nám narodil spasiteľ Kristus Pán.“ V slovách písma, ktoré hovoria: „Boh tak miloval svet, že nám dal svojho jednorodeného syna.“ Nedajme si zobrať dnešnému svetu hlbokú myšlienku Vianoc, ale sa ju vo svojom živote snažme odovzdať aj budúcim generáciám. Nedovoľme, aby naše deti prežívali zbytočné smútky a rany z nedostaných vecí, ktorých majú dostatok, len ich nedostanú práve vtedy, keď nám to reklama nadiktuje. Dávajme im tie pravé hodnoty, lebo človek vo svojom živote nespomína na dary, ale na chuť, vrzganie snehu. Na ľudí, ktorí žili, pracovali, obetovali sa pre nás, ktorí milovali a boli s nami.

Prajem vám milostiplné, požehnané sviatky naplnené pokojom a láskou.

Vdp. Daniel Šalát, kaplán

Vianočné zvyky

...ako sa zachovali v pamäti Ludovíta Ondrejku

str. 8

FOTO: Tibor Šula, Putovanie Panny Márie, Múzeum slovenskej dediny v Martine, 14. 12. 2008

PREČÍTAJTE SI...

Nové ihrisko

str. 3

Sliačania v Rakúsku

str. 7

ZO ŽIVOTA OBCE LIPTOVSKÉ SLIAČE

Prvý obecný bazár

Predať alebo kúpiť najrozmanitejšie veci mohli návštevníci obecného bazára, ktorý sa uskutočnil 15. novembra v kultúrnom dome v Liptovských Sliáčoch. Zaujímavosťou tam mohli prediť, vymeniť alebo venovať veci, ktoré doma nepotrebovali. Videli sme tam napríklad umelecké predmety, elektroniku, okuliare, ale aj textil. Obecný bazár pripravil Obecný úrad v L. Sliáčoch. (Ia)

Recitovali aj Sliáčania

Ekumenická recitačná súťaž „...a slovo bolo u Boha...“ v prednese poézie a prózy sa uskutočnila 22. novembra v Gymnáziu sv. Andreja v Ružomberku. Nechýbali na nej ani žiaci Základnej školy (ZŠ) Jozefa Hanulu. Za školu sa zúčastnilo šesť žiakov, ktorí sa pripravovali pod vedením Mgr. O. Dvorskej a Mgr. M. Gejdošovej. Žiaci zo ZŠ L. Sliache boli mimoriadne úspešní, o čom svedčí aj ich výborné umiestnenie. Žiačka Vanesa Šimčeková (III.A) obsadila 1. miesto v prvej kategórii a Natália Jacková (V. B) 2. miesto v druhej kategórii. Vedenie školy vyslovilo uznanie a poďakovanie za dobre odvedenú prácu a úspešnú reprezentáciu školy žiačkam aj vyučujúcim, ktoré ich na súťaž pripravovali a praje im veľa úspechov aj do budúcnosti. (r)

Poľovníci oslávili sviatok

Sviatok sv. Huberta oslávili v nedeľu 9. novembra poľovníci z Liptovských Sliáčoch. Vo svojich uniformách sa zúčastnili sv. omše. Po nej sa stretli v obecnom reštauračnom zariadení Prameň, kde po slávnostnom obede diskutovali aj o svojich starostiach v poľovnom združení. Oslavy sv. Huberta sa uskutočnili prvýkrát v obci L. Sliache. Sv. Hubert bol náruživý poľovník. Keď raz poľoval práve na Veľký piatok, podľa legendy uzrel veľkého jeleňa, ktorému sa týčil medzi parohami kríž. Zároveň ho nadprirodzený hlas vyzýval, aby sa zriekol svetských záľub. O dva roky neskôr ovdovel. Utiahol sa do lesa, kde predtým videl jeleňa s krížom, a tam činil pokánie. Táto legenda spôsobila, že poľovníci si zvolili sv. Huberta za svojho patróna a v niektorých krajoch západnej Európy usporadúvajú na jeho sviatok slávnostnú polovačku na jelene (vtedy je obdobie jelenej ruje) s veľkolepým ceremoniálom. Sviatok sv. Huberta pripadá na 3. novembra. (Ia)

Diskutovali o svetovej kríze

Súčasná hospodárska kríza vo svete bola témou diskusie, ktorá sa uskutočnila 5. novembra v Univerzitnom pastoračnom centre Katolíckej univerzity v Ružomberku. So študentmi tam diskutovali zástupca samosprávy – starosta obce Liptovské Sliache Ján Ondrejka, Mgr. Karol Jadaš, aplikovaný etik a súkromný podnikateľ z Banskej Bystrice a Ing. Jozef Rizman, bývalý riaditeľ pobočky banky, bývalý štátny tajomník Ministerstva financií,

ktorý objasnil finančnú krízu z oblasti bankovníctva a finančníctva. Podujatie moderoval Michal Albert, študent 5. ročníka žurnalistiky na Filozofickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku. Mladí ľudia sa zaujímali predovšetkým o príčiny a východiská z hospodárskej krízy, ale aj o etické náhľady na uvedený stav. Starosta L. Sliachov Ján Ondrejka okrem iného poznamenal, že samospráva na Slovensku nepocituje zatiaľ dôsledky celosvetovej ekonomickej krízy. Aj ich obec si musí požiadať peniaze na rozvojové programy, ale len do takej miery, aby ich dokázala splácať. Pritom si musí stanoviť priority. (Ia)

Sliáčanská izba aj pre deti

Expozícia izby je dočasne umiestnená v Polyfunkčnom dome Prameň vo Vyšnom Sliachi. Jej priestory sú otvorené pre všetkých, ktorých zaujíma spôsob života v minulosti. Izbu navštevujú aj deti z našej obce, exkurzia do týchto priestorov je sprevádzaná vyučovacím procesom v Základnej škole Jozefa Hanulu. V októbri si izbu pozreli žiaci 6. C triedy. Pod vedením p. uč. Jarmily Luptáckovej tu absolvovali hodinu slovenského jazyka a literatúry. Hlavnou témou bol život a dielo Klimenta Ondrejku. V novembri ich vystriedali tretiaci, na hodine regionálnej výchovy sa dozvedeli viac o živote v L. Sliáčoch v minulosti. Pani učiteľky Magdaléna Gejdošová, Iveta Svajčiaková a kultúrna pracovníčka Alena Balážecová im hovorili o práci, stravovaní, nárečí, piesňach či osobnostiach Sliachov. Ani žiaci sa nedali zahanbiť, aktívne sa zapájali do rozprávania a zaspievali aj niekoľko ľudových piesní. (Ia)

Rozvoniavali ruské jedlá

Ruské jedlá rozvoniavali v sobotu 8. novembra večer po celej sále kultúrneho domu v Liptovských Sliáčoch. Uskutočnilo sa tam tradičné podujatie venované národným kuchyniam. Na terajšom jeho 7. ročníku predstavil šéfkuchár Ivan Danko ruské špeciality. Nechýbali zeleninová polievka „boršč“, taštičky plnené mletým mäsom, či palacinky. Gurmáni si pochutnali aj na torte v tvare ruskej vlajky. Podujatie podporil Obecný úrad v L. Sliáčoch. (Ia)

Pri ceste vznikla galéria

Zaujímavý nápad sa podarilo zrealizovať v Liptovských Sliáčoch. Oporný múr, ktorý spevňuje svah pri ceste zo Stredného do Vyšného Sliacha, sa zmenil na veľký obraz. Myšlienka skrsla počas rozhovoru starostu obce Jána Ondrejku s riaditeľom Základnej školy (ZŠ) Jozefa Hanulu Lubošom Birtusom. Nevšedné dielo vytvorilo 17 žiakov zo 6. – 9. ročníka pod odborným vedením Zuzany Brtánovej, zástupkyne riaditeľa a učiteľky výtvarnej výchovy. Práce trvali jeden týždeň. Materiálové náklady financovala ZŠ, prácou prispeli vybraní žiaci a hotové dielo venovali ako dar rodnej obci. Oceniť treba nevšedný nápad i úspešný výsledok. Mladým talentovaným výtvarníkom patrí poďakovanie a pochvala. (Ia)

Vážené spolupracovníčky, spolupracovníci, poslanci obecného zastupiteľstva, vážení občania.

Úprimne vám všetkým chcem poďakovať za spoluprácu počas tohto roka pri rozvoji našej obce. Prajem vám počas vianočných sviatkov a v novom roku 2009 hojnosť a štedrosť, svornosť a radosť, pokoj a lásku.

Ján Ondrejka, starosta obce Liptovské Sliache

V obci pribudlo nové viacúčelové ihrisko

Otvoril ho predseda vlády R. Fico, spolu so starostom J. Ondrejkom

Nové viacúčelové ihrisko v našej obci slávnostne otvorili 11. októbra v areáli ZŠ Jozefa Hanulu. Pásku prestrihli predseda vlády SR Róbert Fico, starosta L. Sliáčov Ján Ondrejka a štátny tajomník Ministerstva dopravy pôšt a telekomunikácií Milan Mojš. Starosta vyslovil poďakovanie všetkým, ktorí sa zaslúžili o získanie financií na tento účel, i tým, ktorí pomáhali pri výstavbe. Vládny splnomocnenec pre šport odovzdal ZŠ pri otvorení ihriska niekoľko futbalových lôpt. Premiér povedal, že sa nie je umenie len získať peniaze, ale aj rozumne ich využiť. Po otvorení ihriska nasledoval zápas medzi zástupcami vládnej delegácie a „starými páni“ z L. Sliáčov. Zvíťazili v ňom domáci 12:9. Ihrisko s umelým trávnikom stálo bezmála 2 mil. Sk. Úrad vlády SR na tento účel poskytol 1,2 mil. Sk, z rozpočtu obce išlo

više 700 tis. Sk. Výstavba začala na jar, ukončená bola v auguste. Do prác sa zapojili aj miestni občania, ktorí pracujú na verejnoprospešných prácach. Premiér v rovnaký deň otvoril aj ihrisko pri ZŠ Zare-

víca v Ružomberku, a v Liptovskej Lúžnej. Povedal, že do roku 2010 by malo byť na Slovensku takýchto športovísk, financovaných vládou, okolo 600.

(Id)

SLOVO POSLANCA

Vízia o športovom areáli

Nepochybne každý z nás si na sklonku roka bilancuje uplynulé obdobie, svoje činy, skutky, úspechy, ale aj neúspechy. To isté platí aj o práci, ktorá je vykonávaná pre občanov a pre celú obec zvlášť teraz, keď sa na konci roka prehupneme do druhej polovice nášho volebného obdobia. To, čo sa za dva roky vykonalo, mnohí môžeme vnímať rozdielne. Niektoré veci sú už dotiahnuté do konca, no väčšia časť je v štádiu rozpracovanosti. Podiel zásluh na úspechu býva rôzny, no kritika nad nevydareným dielom zväčša dopadá na celé vedenie obce.

Je jasné, že o výrazných rozhodnutiach v obci rozhoduje celé obecné zastupiteľstvo, a nie jednotlivci, no práve jednotlivci poslanci tvoria toto zastupiteľstvo, a na ich pleciach leží ďalšie smerovanie obce. Ak by som mal hodnotiť svoj osobný prínos voči svojim predvolebným sľubom, bolo by to asi pol na pol. Nepochybne, na margo rôznych článkov z regionálnych novín, som bol jedným z navrhovateľov a zástancom celonočného svietenia v našej obci. Toto sa nám, chvalabohu, podarilo, a v súčasnosti svietime pouličným osvetlením celú noc. Tento krok sme si mohli dovoliť aj vďaka tomu, že naši predchodcovia pristúpili ku komplexnej výmene starých neekonomických svietidiel za úsporné. Taktiež sa osvetlila cesta na cintorín, a čo je podstatné, toto osvetlenie, ako aj osvetlenie cintorína, bolo prepojené na sieť pouličného

rozvodu. Dovtedy bola energia na osvetlenie braná z elektromera pre kaplnku. To, čo sa mi z mojich sľubov zrejme nepodarí, je vybudovanie elektrickej prípojky na Teplicu. Moja vízia o prírodnom športovom areáli, kde by sa mohli organizovať rôzne športové, ale aj kultúrne akcie, zatiaľ krachuje na zákonoch ochrany prírody. V tomto smere za zostávajúce dva roky už nespavíme asi nič, a tak sľub o „Teplici“ ostane len sľubom. Pokúsime sa však hľadať nejaké iné riešenia a možnosti, aby aj vo Vyšnom Sliachi mala mládež k dispozícii športový areál, a mala sa kde stretávať. V zostávajúcich dvoch rokoch môjho poslaneckého mandátu by som chcel presadzovať viac kultúrnych akcií s možnosťou využitia priestorov v Prameni a podporovať aktivity mládeže. Čo sa týka investičných akcií, naši starí otcovia hovorili, že prikryť sa môžeme len takou perinou, na akú máme, a keďže som spomenul, že veľa akcií je rozpracovaných, budem podporovať ich dokončenie, aby naši nástupcovia na nás v zlom nespomínali. Nakoľko je tu adventný čas a všetci očakávame Vianoce, prajem vám, milí spoluobčania, požehnané prežitie týchto sviatkov a v novom roku 2009 ešte o niečo viac úspechov ako ste mali v tomto roku.

Miroslav Caban,

(poslanec obecného zastupiteľstva v Liptovských Sliachoch)

STRUČNE

Zhorela chata

Polovnícka chata v lokalite Vidovo zhorela v sobotu 8. novembra. Oheň vypukol večer. Žiara z neho zaplavila aj oblohu. Plamene šlahali až nad lesný porast, a boli viditeľné aj z obce Liptovské Sliache. Ľudia ich spozorovali krátko pred 20.00 h. Starosta obce Liptovské Sliache zvolal členov hasičského zboru na zásah. Hasičom sa po príchode na požiarovisko už nepodarilo zachrániť nič z chaty. Urobili preto opatrenia, aby sa oheň nerozšíril na okolitý lesný porast. Niektorí ľudia sa domnievajú, že požiar založil niekto úmyselne. Chatka nebola napojená na elektrický prúd, a preto nemohol nastať skrat. (Ia)

Novoročné pozvánky

Novoročný koncert gospelových skladieb bude 3. 1. o 17. h v Prameni. Predstaví sa skupina Kéfas z Ružomberka. Kvarteto p. Plachého z Banskej Bystrice sa predstaví so skladbami vážnej hudby 6. 1. o 10.15 h v kostole vo Vyšnom Sliachi a o 14.00 h v kostole v Strednom Sliachi. (r)

Privítali Mikuláša

„Vitaj v našej škôlke milý Mikuláš, vyzerali sme ťa z okna toľko krát. Kožuštek a dlhú bradu máš. Vitaj medzi nami, milý Mikuláš.“ Týmito slovami a pekným vianočným programom dňa 4. decembra privítali deti z Nižného Sliacha Mikuláša, ktorý im priniesol hračky a veľké balíčky plné dobrôt. Na záver Mikuláško porozdával deťom balíčky, od fotili sa s ním deti a v príjemnej atmosfére sa nakoniec rozlúčili. (Ih)

Začína plesová sezóna

Plesy v obci Liptovské Sliache - kultúrny dom: 17. január – I. ples starostu obce; 24. január – II. ples priaznivcov futbalu (1. OFC); 31. január – VI. ples priaznivcov folklóru (FSk Sliachanka); 21. február – XXI. ples turistov Liptova (TJ Turist klub). (Id)

Z ROKOVANIA POSLANCOV OBECNÉHO ZASTUPITELSTVA

Zaoberali sa aj zavedením eura

Poslanci obecného zastupiteľstva rozoberali aj finančnú situáciu v spoločnosti Prameň

Na októbrom rokovaní obecného zastupiteľstva (OZ) v Liptovských Sliach sa poslanci zaoberali aj správou hlavnej kontrolórky o zavedení meny euro. Podľa hlavnej kontrolórky, v rámci plánu zavedenia eura si obec stanovila harmonogram úloh v podmienkach samosprávy obce, kde jednotlivým členom eurotímu boli rozdelené úlohy a termíny plnenia. Hlavná kontrolórka obce skonštatovala, že plán sa plní v zmysle schváleného harmonogramu a obec je vzorne pripravená na prechod meny. Odporučila, aby poslanci zvážili, či by nebolo vhodné prijať všetky VZN nové, ktoré by boli v mene euro, a tak by sa uľahčila práca zamestnancom pri prepčtoch a zaokrúhľovaní. S týmto návrhom sa stotožnil aj eurotím. Prítomní poslanci zobrali na vedomie správu hlavnej kontrolórky obce o plnení Plánu obce Liptovské Sliache pri zavedení meny EURO a jednohlasne poverili vedenie obce prípravou a predložením nových všeobecne záväzných nariadení súvisiacich s prechodom

na novú menu euro.

Zástupca starostu obce informoval poslancov, že v októbri 2008 sa skončilo funkčné obdobie Rady ZŠ Jozefa Hanulu. Je preto potrebné zvoliť nových členov na funkčné obdobie 2008-2012 s účinnosťou od novembra 2008. (Podľa vyhl. 291/2004 Z.z. RŠ tvorí najviac 11 členov: § 2 ods. (1) d) traja delegovaní zástupcovia príslušnej obce, e) jeden delegovaný zástupca inej právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá sa podieľa na výchove a vzdelávaní v tejto škole alebo v tomto školskom zariadení.) Za OZ v Rade ZŠ majú byť traja poslanci a za organizáciu by mal byť delegovaný jeden člen. OR na svojom rokovaní navrhla zástupcov do Rady ZŠ za OZ – Ing. Štefana Likavčana, Ing. Miroslava Hanulu, Miroslava Gejdoša, za organizáciu p. Pavla Friča (z OFC). Poslanci jednohlasne zvolili zástupcov do Rady Základnej školy Jozefa Hanulu L. Sliache Ing. Štefana Likavčana, Ing. Miroslava Hanulu, p. Miroslava Gejdoša a za organizáciu deleguje p. Pavla Friča.

Prednosta Obecného úradu v L. Sliachoch Tomáš Hlivičan in-

formoval OZ ziskovosti spoločnosti Prameň Liptovské Sliache s.r.o. za január 2008 – september 2008. Za tieto mesiace je v spoločnosti zisk 47.264,97 Sk, ale v mesiaci september nie sú ešte zahrnuté v sumáre mzdy. Starosta obce a prednosta obecného úradu poukázali hlavne na problém získať do tohto zariadenia schopného a kvalifikovaného človeka, zodpovedných zamestnancov, aby sa starali o prevádzku. Starosta obce informoval, že t. č. poveril nového prevádzkára Mateja Kenderu, ktorý by mal viac rozbehnúť činnosť zariadenia.

Časť rokovania obecného zastupiteľstva je zakaždým venovaná interpeláciám občanov. Medzi nimi zaznela aj pripomienka od Viliama Richtera. Zaujímal sa, za akú cenu bol vykúpený pozemok pre zokruhovanie miestnych komunikácií v Nižnom Sliachi, kedy sa budú robiť zmeny v územnom pláne za účelom výstavby garáží, ako postupuje výkup pozemkov na Blážovej, aké rozmery bude mať komunikácia, kto bude robiť inžinierske siete, ako funguje poriadková služba (či je na to licencia), kedy budú nové

priestory pre Kynologický klub, kedy bude dokončené zavesenie v Materskej škole Nižný Sliach, ako sa bude riešiť vypúšťanie močovky do miestneho potoka.

Starosta obce informoval V. Richtera, že pozemok na miestnu komunikáciu bol vykúpený od p. Mađara za 90,- Sk/m², so stavbami garáží na verejnom priestranstve sa OZ bude zaoberať na decembrovom zasadnutí (po našej uzávierke - pozn. red.), miestna komunikácia na Blážovej je v rokovaní, niektorí občania nechcú odpredať svoje pozemky na výstavbu komunikácie, inžinierske siete bude robiť SVS a.s. Ružomberok a SSE Žilina podľa toho, koľko bude v tejto lokalite vydaných stavebných povolení, poriadková služba len mapuje situáciu v dedine, podávajú správu starostovi obce, zatiaľ nebolo rokovanie s PD Lisková – L. Sliache a Farským úradom ohľadom priestorov pre Kynologický klub. Do MŠ-Nižný obec už nebude investovať tohto roku, nakoľko bol podaný projekt z fondov EÚ a plánuje sa robiť celá rekonštrukcia zariadenia.

(Ia)

Ocenenie za tancujúce víly

Žiaci ZŠ Jozefa Hanulu sa zúčastnili 26. novembra slávnostného vyhlásenia výsledkov a odovzdávania cien v priestoroch Ministerstva životného prostredia SR v Bratislave. Slávnosti sa zúčastnil aj minister Ing. Ján Chrbet, riaditeľka Environmentálneho fondu RNDr. Daniela Kobetičová a riaditeľka občianskeho združenia ERA PhDr. Mária Sluková.

Ocenenia boli udelené piatim žiakom z prvého stupňa, za účasť v projekte „Kde tancujú vodné víly na Slovensku?“. Tento projekt, zameraný na environmentálnu výchovu, zorganizovalo občianske združe-

nie ERA. Jeho cieľom bolo zvýšiť záujem detí mladšieho školského veku o ochranu prírody a venovať zvýšenú pozornosť životne najdôležitejšej prírodnej surovine, ktorou je voda.

„Naša škola patrila medzi 50 ZŠ v rámci celého Slovenska, ktoré sa zapojili do tohto projektu v dvoch súťažiach. Vo výtvarnej súťaži, v rámci školy, za kreslenie tancujúcich vodných víl, získala 1. miesto Kristína Bartánusová zo 4. B triedy a 2. miesto Michal Švidroň z 3. B triedy. V literárnej súťaži, za tvorbu básní, získal 1. miesto Pavol Brežňan zo 4. A, 2. miesto Pavla

Budveselová zo 4. A triedy a 3. miesto Karolína Dvorská zo 4. B triedy.

V celoslovenskej výtvarnej súťaži Vodná víla, získala 2. miesto Kristína Bartánusová zo 4. B triedy. Riaditeľ ZŠ Mgr. Ľuboš Birtus vyslovil podakovanie všetkým žiakom a ich učiteľkám, ktorí sa do projektu zapojili a úspešne reprezentovali školu i obec. Práce našich žiakov sú zverejnené v knižnej publikácii s názvom „Kde ešte tancujú vodné víly na Slovensku?“, ktorá bude slúžiť ako doplnková učebnica pre environmentálnu výchovu.

(zš)

Mikuláš potešil deti

Sviatok sv. Mikuláša pocítili aj školári z MŠ - Stredný. Mikuláš prišiel, a okrem iného rozdával deťom samé dobroty. Riaditeľka MŠ Magdaléna Dvorská v mene detí, ktoré navštevujú materské školy vo všetkých troch častiach Liptovských Sliach, srdečne ďakuje všetkým rodičom a sponzorom, ktorí v roku 2008 podporili MŠ finančnými, alebo materiálmi darmi. Radost deťom spôsobili: Milan Frič, Vladimír Klačan, Pavol Nemček, Ján Morava, Vladimír Jarota a. i. (mš), foto (Ih)

Juraj Kubánka oslávil životné jubileum - 80 rokov

Tanečníci súboru SLUK predviedli kultúrny program 26. novembra

Kultúrna verejnosť a priaznivci folklóru si nedávno pripomenuli okrúhle, 80. narodeniny

Juraja Kubánku. Choreograf, tanečník a umelecký vedúci SLUK sa narodil 31. októbra

JankoHraško.sk

1928 v Turí pri Žiline. Detstvo a mladosť strávil v Liptovských Sliačoch a Ružomberku. Lásku k folklóru zdedil po matke Bronislave, ktorá v našej obci založila detský súbor Sliačanček. Hoci krátky čas študoval medicínu, láska k ľudovému tancu zvíťazila, a napokon vyštudoval VŠMU. Pôsobil v súbore Odzemkári, Lúčnica, SLUK i v Štátnom súbore pre srbskú ľudovú kultúru. Na svojom konte má vyše 250 hodnotných choreografií. Prezident SR Ivan Gašprovič mu v tomto roku udelil štátne vyznamenanie - Rád Ľudovíta Štúra I. triedy za zásluhy na rozvoji a šírení slovenskej ľudovej kultúry. Jubilantovi vzdali poctu, pri príležitosti jeho životného jubilea, súčasní i bývalí žiaci, priatelia, známi i priaznivci, v programe Návraty do nenávratna. Tanečníci SLUK predviedli 26. novembra v Kultúrnom dome A. Hlinku v Ružomberku skvelé umelecké pásmo s najlepšími choreografiami majstra Kubánku. (1d)

Spomienka na november '89

V Ružomberku si pripomenul 19. výročie aj starosta L. Sliačov

Novembrové udalosti z roku 1989 si 17. 11. 2008 pripomenulo na Námestí slobody v Ružomberku asi 20 ľudí. Spomienkové podujatie pripravili okresné organizácie Kresťanskodemokratického hnutia (KDH) a Slovenskej demokratickej a kresťanskej únie - Demokratickej strany. Udalosti v novembri 1989 označil podpredseda KDH Martin Fronc za významný medzník v novodobej histórii Slovenska. Jeho súčasťou bol aj vznik cirkevných škôl v krajine.

Mesto Ružomberok tohto roku neorganizovalo spomienkové podujatia pri príležitosti 17. novembra 1989. Predpokladal som, že sa toho zhostia štátne orgány, ale nestalo sa tak, povedal ružomberský primátor Michal Slašťan. Podotkol, že niekoľko mesiacov pred Nežnou revolúciou mu núkali členstvo v komunistickej strane, ale ho neprijal. Vtedy mu

predseda straníckej organizácie povedal, že si týmto zatvoril dvere vo svojej kariére. Som rád, že sa tak nestalo a moje deti môžu voľne cestovať po svete, povedal Slašťan.

Medzi účastníkmi spomienky

na november 1989 bol aj starosta obce Liptovské Sliače Ján Ondrejka. Spolu s ostatnými zapálil sviečky pri pamätníku slobody.

(1a)

STRUČNE

Dočkali sa Mikuláša

Dlho očakávaný sv. Mikuláš zavítal do Základnej školy J. Hanulu v Liptovských Sliačoch v dopoludňajších hodinách 5. decembra. Sviatočnú atmosféru pri stromčeku umocnil hodnotný kultúrny program. Mikuláš rozdával darčeky, anjel úsmevy a čert vyplašil viacerých nezbedníkov. Na záver sa deťom prihovoril aj starosta obce s práním pokojných a požehnaných sviatkov. Mikuláš, aj so svojou suitou, odišli obdarovávať ďalšie dobré deti a my sa tešíme na ďalšie stretnutie o rok. (fe)

Pokojné Vianoce

Pokojné a požehnané Vianočné sviatky, v novom roku veľa zdravia, šťastia, lásky, osobných a pracovných úspechov žela redakcia Zrkadla Liptovské Sliače. Ďakujeme všetkým spolupracovníkom a prispievateľom, ktorí obsahovo obohatili naše obecné noviny. Vďaka patrí aj tým, ktorí adresovali pripomienky na našu prácu. Príspevky a pripomienky privítame aj v nasledujúcom roku.

www.americamagazine.org

Redakčná poznámka

Milí čitatelia, dostalo sa vám do rúk posledné číslo našich, vašich obecných novín. Redakcia, ktorá vám ho pripravila, má už za sebou dva roky svojej činnosti. My sme sa ju rozhodli bilancovať až v januári. Budeme radi, keď nám pritom pomôžete. Ďakujeme všetkým prispievateľom, starostovi obce, obecnému zastupiteľstvu, že sme spolu mohli pripravovať obsah jednotlivých vydaní novín. Ďakujeme aj vám, čitateľom, že ste nás pozorne sledovali, a dali nám to patrične najavo.

Kolektív redakcie

ŠPORT

Zhodnotenie roku 2008 z pohľadu 1. OFC Liptovské Sliac

Populárna súťaž by mala v budúcnosti dostať celoslovenský charakter

Prebiehajúci rok sme začali zimnou prípravou, ktorá spočívala spoločnými tréningami mu-

žov a dorastu, vonku aj v telocvični od 19. januára. Týždeň neskôr sme usporiadali ples priaznivcov futbalu v miestnom KD, ktorý mal nečakaný úspech v očiach verejnosti. Náš predseda klubu, pán Albín Jacko, zároveň v deň plesu oslávil (spoločne aj s nami) 70 rokov. Týždeň po plese sme mali výročnú členskú schôdzu, na ktorej sme doplnili výbor, zhodnotili sme doterajšiu činnosť a vytýčili si ciele na súčasný rok. Všetky naše mužstvá nestáli po jesennej časti vo svojich súťažiach najlepšie, doslova sme boli „namočení“ v zostupovom pásme. Obmenil sa káder mužov. Prestúpil Maťo Madarec, ukončilo sa hostovanie Benjamína Brtka. Na hostovanie odišli: Andy Frič do L. Štiavničky, Peter Frič a Matúš Mrva do Svätého Kríža, Dušan Kelčík a Lubomír Sliacky do Hrboltovej. Z Ružomberka na hostovanie prišiel brankár Lukáš Vlkolinský, obranca Miroslav Gejdoš a v hostovaní pokračoval aj Miroslav Drapáč. Z dorastu bol na hostovaní Róbert Dvorský v Lipt.Štiavnicí a naopak, z tohto klubu bol u nás Martin Šiška. Počas zimnej prípravy, v ktorej sme odohrali dostatok prípravných zápasov, prebehlo aj školenie trénerov. Kvalifikáciu získali všetci zúčastnení z nášho klubu: Ján Sliacky, Branislav Kelčík, Peter Melek a Zdeno Král. Usporiadali sme Veľkonočnú zábavu v KD. Začala jar, odvetná časť a musím priznať, že sme mali mierne obavy. Muži, ako nováčik súťaže, to mali dosť „nahnuté“ a najmä v zápasoch vonku to bolo cítiť. Dosť „odmerané“ sa k nám správali aj rozhodcovia... Mužstvo sa však vzhopilo a vyhralo jarnú časť súťaže V. ligy.

Nebyť slabšej jesene a zopár nešťastných remíz, mohli sme napokon aj postúpiť. Dorast pri slabej tréningovej morálke bojoval o záchranu do posledného kola, nakoniec skončil na lichotivom deviatom mieste IV. ligy. Žiaci, ktorí hrávali s o 2-3

roky staršími protihráčmi, nakoniec aj skončili na zostupovej pozícii.

Rekonštrukcia súťaže nám nakoniec pomohla k tomu, aby sme pokračovali v 1. triede.

Počas letnej prestávky sme rekonštruovali hracie plochy na oboch našich ihriskách. Na hlavnom sme postrekom zničili „burinu“ a dosiali sme 250 kg trávnatého semena. Na dolnom ihrisku sa zrovnal povrch, dosial sa trávnik a vykopala sa studňa na zavlažovanie. Pre tieto práce na oboch hracích plochách sa nekonali tradičné futbalové turnaje ako:

Pohár starostu obce, Sliáčanská kopačka, Turnaj starých pánov. Tieto turnaje po ročnej prestávke budú, samozrejme, organizované aj v budúcnosti. V letnom prestupovom období sa vrátil z hostovania Dušan Kelčík, ďalej posilnil hostovaním káder dorastu Roman Mikulec z L. Štiavnice. Z hostovania sa vrátil Róbert Dvorský a po pauze začal znovu hrať Daniel Frič, Anton Hlavatý, zo žiakov pribudol Mišovie, Roman Kelčík, Roman Pustaj. Práci asistenta trénera sa začal venovať Karol Hanula.

Umiestnenie mužstiev po jesennej časti je nasledovné. Muži skončili len o skóre na štvrtom mieste, škoda slabšieho záveru tejto časti, v ktorej sme boli už mimo ideálnej formy. Dorast hodne na sebe pracuje a súčasne desiate miesto si chlapci na jar určite vylepšia. Kuriozitou je, že väčšinu bodov sme získali vonku a doma sme najmä v úvode sezóny body strácali. Žiaci nám trochu podrástli, a výsledkom je piate miesto v rozšírenej 1. triede. V priebehu sezóny sme postupne dokúpili ďalšie tréningové pomôcky, dresy, teplákové a šuštiakové súpravy, športové tašky atď, aby sme vylepšili podmienky pre hráčov a chod celého klubu. Pribudli ďalšie reklamné tabule. Po skončení sezóny sme sa všetci zišli na tradičnom slávnostnom ukončení, tento krát v reštauračnom zariadení Prameň. V októbri sme ešte stihli postaviť tri stĺpy na dolné ihrisko, na ktoré sme upevnili osvetlenie hracej plochy. V jarných a jesen-

ných mesiacoch sa týmto zlepšia tréningové možnosti. V súčasnosti prebiehajú potrebné úkony, aby sa na budúci rok mohli začať práce na budovaní nových šatní a tribúny. Je toho dosť, čo sme tohto roku stihli. Za každou vetou čo som napísal, sa skrýva veľké množstvo práce. Týmto chceme poďakovať všetkým hráčom, funkcionárom, sponzorom a priaznivcom sliáčanského futbalu za ich pomoc a podporu im veľa chuti do ďalšej práce a napredovania v 1. OFC.

Jozef Dvorský

Futbalová sezóna očami trénera

Úvod jesennej časti (prvé štyri zápasy), nás nezastihol v optimálnej forme, aj keď náš prvý zápas bol, čo sa týka kvality, taktiky a nasadenia, veľmi dobrý. Dobré výkony na domácom ihrisku striedali slabé na pôde súperov. Myslím si, že tieto hodne kolísavé výkony, má na svedomí aj letná príprava. Odzrkadlil sa tu fakt, že káder bol na ihrisku, okrem prípravných zápasov, iba trikrát, čo je veľmi málo. Väčšinu tréningových jednotiek sme odtrénovali za, prípadne vedľa hracej plochy, čo hráčom isto v zápasoch nedodávalo potrebnú dávku určite sebaistoty na hracej ploche. Tiež musím spomenúť slabšiu dochádzku na tréningoch - oproti predchádzajúcej letnej príprave.

Stredná časť súťaže (päť zápasov) bola z pohľadu herného prejavu a odhodlania oveľa lepšia. Dokázali sme bodovať aj u súperov, čo nás v tejto časti vynieslo na druhé miesto v tabuľke. Treba podotknúť, že v týchto zápasoch sme hrali výborne v obrane a v útoku sme dokázali premieňať väčšinu našich šancí.

Žiaľ, v závere (posledné štyri zápasy), nám tieto atribúty hry moc chýbali. Keď sa k nim pridalo určité uspokojenie, slabá disciplína a koncentrovanosť na posledné kolá jesennej časti, zbytočne sme tým stratili body a postavenie v tabuľke, opäť vyrovnannej súťaže.

Pozitíva: opäť výborná obrana a málo inkasovaných gólov, v niektorých zápasoch vynikajúce nasadenie a bojovnosť.

Negatíva: mizivé premieňanie gólových príležitostí, kolísavé výkony mužstva, slabšie tréningové nasadenie a chýbajúca túžba dosiahnuť niečo viac u časti kolektívu.

Roman Plávka,

(tréner „A“ mužstva 1.OFC L. Sliac)

Podujatia na najbližšie dni...

Kultúrne a športové podujatia: 26. 12. - Vianočný koncert (Sliáčanka, Sliáčanček), kostol Dvoh srdc. 26. 12. - Štefanský

výstup na Salatín (TJ Turist klub). 26. 12. - Štefanská zábava (1. OFC), kultúrny dom. 27. 12. - Vianočný šachový turnaj (Šachový oddiel), kultúrny dom. 29. 12. - Vianočný turnaj v stolnom tenise (STC), telocvična ZŠ. 31. 12. - Silvestrovský výstup na Vrátnu skalu (MO Jednoty dôchodcov). (r)

TURISTIKA

Sliačania vystúpili na rakúsky vrchol Grossglockner (3 798 m)

Reportáž z expedície členov Turist klubu v Liptovských Sliačoch

GROSSGLOCKNER – „STRECHA RAKÚSKA“. Za prvý veľký horolezecký čin, po zdolaní najvyššieho vrcholu Álp Mont Blancu, je považovaný výstup na najvyšší vrchol rakúskych Álp - Grossglockner. Je to hora, ktorá tvrdo trestá aj malé chyby, a prví ľudia stáli na jej vrchole roku 1800, a to až trinásť rokov po výstupe na Mont Blanc. Hora je veľkou výzvou pre horolezcov a priaznivcov vysokohorskej turistiky. Táto krásna hora bola toto leto cieľom sliačanských turistov.

Predpoveď od „Ilka“ aj z internetu je vynikajúca, na celý čas (od stredy až do nedele) máme predpovedanú oblačnosť a dážď. V stredu večer nasadáme šiesti Sliačania do minibusu – Ružabus, v Púchove priberáme ešte dvoch kamarátov. Nasledoval nočný presun známou trasou cez Viedeň, Klagenfurt, Villach, Spittal, Lienz a po 800 kilometroch sme pod Grossglocknerom v národnom parku Vysoké Taury, v malebnej dedinke Kals. Odtiaľto sa začína náš výstup. Nabalení na tri dni vystupujeme nádherným údolím po ceste miestami vysekanej do skaly. Divoký kaňon sa po dvoch hodinách mení na lúky siahajúce do skál a vysunutých ľadovcov. Tu sú pastvi-

ny Teichnitztal, pasie sa tu hovädzí dobytok a kozy. Naberáme výšku, a tak po troch hodinách chôdze a nevyspatej noci je chata Studlhutte vo výške 2802 m.n.m. pre nás vykúpením. Oddychujeme pri pive a polievke, odtiaľto už vidíme ľadovce, a smer našej cesty je stále zahalený v mrakoch.. Po hodinke oddychu začíname stúpať na najvyššie položenú chatu Rakúska - E. J. Hutte, ktorá je vo výške 3454m.n.m..Tu je už výstup náročnejší, prechádzame cez topiaci sa ľadovec Kodnitz, a priamo nad nami niekde v oblakoch sa črtá vrchol Grossglockneru. Z ruksakov vyberáme mačky, čakany a strmým ľadovcom vystupujeme na úzky skalný hrebeň, ťažšie miesta na hrebene sú zaistené oceľovým lanom. Zvečierieva sa, fúka studený vietor, je zima, vyliezame priamo pri chate E. J. Hute.

V chate je útulne. Po občerstvení, oddychu a dobrom pive si balíme veci na skorý raňajší výstup.

Nádherný východ slnka, bezoblačná obloha a ožiarený Grossglockner (v preklade Veľký zvonár), ako ho volajú domáci, nás medzi prvými vyťahuje z pohodlia chaty. Stúpame naviazaní na lano, s prilbou, mačka-

mi na nohách a horolezeckým čakanom v ruke po tvrdom ľadovci pod úzky, strmý snehový žlab. Po jeho prelezení nechávame mačky a čakany v skalných špárach, odtiaľto nasleduje krásne lezenie po pevnej skale. Istíme sa lanom o železné tyče. Sme čoraz vyššie a po ostrom exponovanom hrebienku nad 800 metrovou severnou stenou, prechádzame cez vrchol

malého Grossglockneru. Po fixnom lane traverzujeme cez úzke miesto ponad nebezpečný Palavicioho žlab a cez strmú skalnú platňu vyliezame ku krížu na vrchole. Sme na najvyššom vrchole Rakúska, fotografujeme sa pri slovenskej a sliačanskej vlajke, s nadšením a obdivom sledujeme more oblakov, nad ktorými sa týčia alpské štíty.

Nasleduje zostup spomalený ďalšími vystupujúcimi horolezcami, vysokohorskými turistami a vodcami s klientmi smerujúcimi k vrcholu. Po zlezení ľadového žlabu máme všetky nebezpečné úseky za sebou, prichádzame k chate a teraz to pivo chutí oveľa viac. Lúčime sa so známym kuchárom z Čiech a ešte do večera spokojní schádzame do Kalsu k autu.

Ráno už prší, ešte sa prejdeme divokou roklinou Daberklam a ideme domov.

Členovia Turist klubu L. Sliače, ktorí sa zúčastnili zájazdu: F. Vajda, L. Littva, J. Sliacky, M. Sliacky, R. Jacko a Š. Jacko ďakujú sponzorom Obecnému úradu Liptovské Sliače a Františkovi Ondrejčkovi.

František Vajda

VIANOCE

Vianočné zvyky a obyčaje

Najdôležitejšie zachované tradície v Liptovských Sliáčoch, zapísané perom L. Ondrejku

Ku vianočnému obdobiu v Liptovských Sliáčoch sa viaže väčšina ľudových zvykov. Je to obdobie adventu, samotných Vianoc, Nový rok a končí sa sviatkom Troch kráľov (6. január).

ADVENT. Nedeľou po 25. novembri – sv. Katarínou – začína advent a trvá štyri týždne. Pri sv. omšiach má kňaz oblečené fialové rúcho, len na tretiu adventnú nedeľu si oblieka ružové rúcho. Ženy si obliekajú tmavý kroj.

SV. RODINA. Deväť dní pred štedrým dňom (15. – 23. decembra) je v Liptovských Sliáčoch odpradávnym zvykom modliť sa deviatnik: „Kto dá prístrešie svätej rodine?“ Tento ľudový obrat sa vykonáva večer v deviatich domoch postupne. Obraz sv. rodiny, hľadajúcej nocľah v Betleheme, účastníčky prenášajú za spevu adventných piesní do ďalšieho domu v procesii. Pri dverách von a hlasu z vnútra dverí domu nasleduje obrad, či príjmu sv. rodinu na nocľah. Po súhlase vojdú účastníčky dnu a v dome vykonávajú vlastné obradné modlitby a piesne.

TRASENIE PLOTOV. Sv. Katarína (25. novembra) uzatvára tanečné zábavy. Večer pred sviatkom sv. Ondreja (30. novembra) vychádzali dievky pred dom triasť ploty slovami: „Plote, plote, trasiem ťa, svätý Ondrej prosím ťa, dajže mi ty znat' s kým budeme pri oltári stáť.“ Počúvali pri tom, odkiaľ príde štekotavý hlas prvého psa – odtiaľ im príde frajer. Liali rozpálené olovo cez ucho kľúča a určovali tak jeho remeslo. Tiež varili halušky s lístkami a menom v nich, a tak prvá uvarená haluška prezradila jeho meno. Na Ondrejovské ráno prichádzali do domov „časitovať“ priliehavým vinšom.

SV. MIKULÁŠ. Na sv. Mikuláša (6. decembra) si ráno nachádzali deti v obločkách vyčistené topánky plné dobrôt, ba i palicu. Tiež kto prvý tohto dňa navštívil deti oblečený Mikuláš, anjel a čer osobne a doniesol im dobroty podľa zásluhy.

SV. LUCIA. Deň sv. Lucie (13. decembra) bol opradený rôznymi poverami. Bol spojený s ľúbostnou mágiou a čarami.

SV. TOMÁŠ. V deň Sv. Tomáša (21. decembra) ráno chodili do domov chlapi „časitovať“. Odmenu im bol „koledáč“. Do Partizánskej Lupče si chodili deti kupovať rôzne ozdoby na vianočný stromček, cez Tomášovský jarmok.

PUTOVANIE PANNY MÁRIE. Na dni adventu a cez vianočné sviatky má naša folklórna skupina Sliáčanka pripravené spevohru: Putovanie Panny Márie s ktorou sa predstavila u v mnohých kostoloch a rôznych javiskách (snímky pochádzajú z uvedenej hry). Ani tento rok nebol výnimkou, a v decembri FS Sliáčanka znovu predstavila toto pásmo v Múzeu slovenskej dediny v Martine.

ŠTEDRÝ DEŇ. Na vigliu – štedrý deň (24. decembra) od rána sa pripravovala štedrá večera, postilo sa, za čo by mali večer deti vidieť na stromčeku anjelikov, alebo hviezdíčky. V súčasnosti už nie je prikázaný pôst, ale i tak dodržiame ho a pripravujú sa pôstne jedlá. Stromčeky sú aj umelé, hlavné v nových domoch. Pri štedrej večeri bývalo, a aj v súčasnosti sa udržalo hodne rôznych obradov. Večerali sa opekance s makom, alebo bryndzou a „chren“ – tak sa v Strednom Sliáci volali uvarené so zátrepkou sušené slivky, alebo sušené huby. V súčasnosti bývajú vyprázané kapre alebo filé. Ostatné jedlo, ako opekance, šúľky a iné sa tiež varia ako vedľajšie jedlo. Pod obloky prichádzali spievať dievky mládencom a dievčatá zvlášť, chlapi zvlášť do ktoréhokoľvek domu. V súčasnosti chodia dievky spoločne s mládenkami spievať.

BOŽIE NARODENIE. Ráno na Božie narodenie chodili do domov chlapi „časitovať“, aby neprišlo do domu prv dievča, alebo žena. Na rannú Pastiersku omšu chodievali bačovia, valasi a pastieri v kroji a okolo oltára na oferu. Cez Vianoce chodievali chlapi po spievaní a vinšovaní s betlehemom a okolo Nového roku s trojkráľovou hviezdou.

VEČERA. V predvečer Nového roku na Silvestra sa v Sliáčoch konáva slávnostná večera, podobná ako na štedrý deň – večer. Pod oknami spievali len deti, teraz už nie. Novoročné piesne, ako „Nový rok beží v jasičkách leží syn Boží...“ Do Troch kráľov chodieval a aj teraz chodieval kňaz „po kolede“, vysviacať prýbtycky domov.

Ludovít Ondrejka
Foto: Tibor Šula

ZRKADLO LIPTOVSKÝCH SLIAČOV - vydáva Obecny úrad L. Sliache (tel. 044/437 21 71) šesťkrát do roka. **Redakčná rada:** Mgr. Lívia Dvorská, Mgr. Tibor Šula, Ing. Štefan Likavčan, Mgr. Mária Ferenčíková, Mgr. Martin Král. Redakcia si vyhradzuje právo gramatickej a štylistickej úpravy textov. Anonymné príspevky neuvěřňujeme. Registrované Okresným úradom v Ružomberku pod č. OÚ-3/99. **E-mail (redakcia):** zrkadlosliace@zoznam.sk **Grafická úprava:** Mgr. Michal Domenik. **Tlač:** Epos Ružomberok.